

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE Z GEOGRAFII

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Geografii
w Zespole Szkół Technicznych w Strzyżowie
opracowane zostały na podstawie:

1. Rozporządzenia MEN z dnia 7 września 2004r.
2. *Wewnątrzszkolnych Zasad Oceniania* w Zespole Szkół Technicznych w Strzyżowie.
3. Podstawy programowej z geografii dla zakresu podstawowego i rozszerzonego.
4. Programu nauczania:
 - dla klas technikum i liceum profilowanego nr DKW-4015-20/01
 - dla klas liceum uzupełniającego nr DKOS-5002-35/05
 - dla klas zasadniczej szkoły zawodowej nr DKOS-4015-20/01

Opracowała
mgr Krystyna Moskal

I. Przedmiotowe Zasady Oceniania

Ocenianie osiągnięć szkolnych ucznia z geografii w liceum, zgodnych z programem nauczania, jest ściśle powiązane z:

- osiągnięciami zapisanymi w *Podstawie programowej*,
- obowiązującymi *Standardami wymagań egzaminacyjnych z geografii*,
- *Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania w Zespole Szkół Technicznych w Strzyżowie*,
- *Rozporządzeniem MEN* dotyczącym oceniania i klasyfikowania uczniów.

Przedmiotowy system oceniania z geografii został opracowany tak, aby dzięki precyzyjnym kryteriom oceny sprzyjał rozwijaniu u uczniów zdolności do samooceny oraz upowszechniał demokratyczne zasady współpracy w klasie. Powinien także aktywizować uczniów mniej zdolnych, wyrabiać u nich pozytywny stosunek do nauki szkolnej, umożliwiać im osiągnięcie sukcesu na miarę ich możliwości, a co za tym idzie-zwiększać poczucie własnej wartości. Powinien wspomagać również uczniów najzdolniejszych, wyzwalać współzawodnictwo między nimi i zachęcać ich do maksymalnego wysiłku, a przez to do intensywnego rozwijania swoich talentów. Przedmiotowe Ocenianie spełni swoją rolę, gdy harmonijnie połączy efektywność uczenia się z rozwojem osobowości młodego człowieka oraz umożliwi jednoczesny rozwój zarówno uczniów wybitnie zdolnych, jak i słabszych.

II. Cele oceniania

Ocenianie osiągnięć uczniów to ważny element procesu nauczania. Terminem "kontrola" obejmuje się zespół wszelkich czynności związanych ze sprawdzaniem postępów ucznia w szkole w celu dokonania oceny lub korekty pracy przez pokazanie uczniowi jego osiągnięć i braków oraz w polepszeniu pracy nauczyciela. Następuje to dzięki poznaniu indywidualnych trudności uczniów i zestawieniu wyników całego zespołu. W takim określeniu kontroli mieści się cel dydaktyczny.

Cel wychowawczy kontroli i oceny wynika z konieczności systematycznego wdrażania uczniów do samokontroli i samooceny oraz aktywizowaniu uczniów do dalszej rzetelnej nauki. Następstwem kontroli osiągnięć uczniów jest ocena. Ocenianie wymaga precyzyjnego określenia celu oraz reguł postępowania. Powinno ono nie tylko sprawiedliwie i rzetelnie odzwierciedlać osiągnięcia ucznia, ale również zachęcać go do wkładania jak największego wysiłku we własny rozwój. Znaczenie oceny szkolnej jest ogromne. Dlatego musi być ona obiektywna, jawna, instruktażowa, mobilizująca do dalszej pracy. Kontrolowanie i ocenianie wzmacnia motywację do dalszego działania i tym samym wpływa na zwiększenie jego efektów.

Celami Przedmiotowych Zasad Oceniania z geografii są:

- a) bieżące i systematyczne informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych, postępach w tym zakresie;
- b) pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju;
- c) motywowanie ucznia do dalszej pracy;
- d) dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji

o postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach ucznia;

e) umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Dla realizacji wyżej postawionych celów na lekcjach geografii dokumentuje się różne przejawy aktywności ucznia, zarówno intelektualnych, jak i manualnych.

III. Kontrakt między nauczycielem i uczniem – prawa, obowiązki i sposób oceniania

➤ Metody i rodzaje pomiaru osiągnięć uczniów

Sprawdzanie osiągnięć i ocenianie uczniów opiera się na ustalonych wcześniej wymaganiach programowych określonych w „Podstawie programowej kształcenia ogólnego do nauczania geografii (w zakresie podstawowym i rozszerzonym)”.

Sprawdzanie i ocenianie efektów pracy uczniów odbywa się systematycznie w zróżnicowanej formie pisemnej i ustnej. Uczniowie mogą być oceniani: w sali lekcyjnej, podczas zajęć w terenie, działań na rzecz szkoły i środowiska, spotkań naukowych, uczestnicząc w konkursach geograficznych.

Uczniowie mogą otrzymać oceny za:

- prace pisemne:
 - pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności obejmujące większą partię materiału określoną przez nauczyciela z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem; termin winien być odnotowany w dzienniku lekcyjnym,
 - krótkie pisemne sprawdziany (kartkówki) dotyczące materiału z trzech ostatnich tematów realizowanych na maksymalnie pięciu ostatnich lekcjach; nie muszą być zapowiadane,
 - sprawdzian wykonania pracy domowej,
- odpowiedź ustną
- aktywność na zajęciach, udział w dyskusjach,
- prezentowanie pracy grupy,
- krótkie odpowiedzi w toku lekcji,
- prowadzenie dokumentacji pracy na lekcji,
- posługiwanie się mapą,
- prace domowe,
- wykonanie prac dodatkowych (zaproponowanych przez ucznia lub wskazanych przez nauczyciela),
- prezentacje własnej pracy wynikającej z zainteresowań ucznia, wiążącej się z programem nauczania jak i wykraczającej poza program, np. prace pozalekcyjną, własne działania na rzecz środowiska, przygotowanie materiału do nowej lekcji, udział w konkursach geograficznych i turystycznych, kołach zainteresowań.

Zarówno odpowiedzi ustne, jak i pisemne powinny być oparte o umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji: podręcznika, zeszytu ćwiczeń, map różnej treści, rocznika statystycznego, słownika geograficznego, literatury popularno-naukowej. Prowadzi to do praktycznego wykorzystania wiedzy geograficznej co jest głównym celem kształcenia geograficznego.

W ocenie bierze się pod uwagę umiejętność zdobywania informacji geograficznych oraz samodzielność w formułowaniu myśli, a także przejawianie inicjatywy intelektualnej z uwzględnieniem zaangażowania ucznia w proces uczenia się i jego możliwości psychofizyczne.

Na podstawie pisemnej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej dostosowuje się wymagania edukacyjne do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub defekty rozwojowe, uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym wynikającym z programu nauczania.

Pisemny sprawdzian osiągnięć, dotyczący całego działu programowego, jest zapowiadany, co najmniej tydzień wcześniej. Ze względu na dużą liczbę zadań, reprezentujących różny poziom wymagań, waga oceny wyników tego typu sprawdzianu jest najwyższa.

Każdy uczeń musi zdobyć, co najmniej dwie do czterech ocen z takiego sprawdzianu pisemnego w czasie roku szkolnego (jedna-dwie w czasie półrocza).

W przypadku nieobecności w szkole uczeń zobowiązany jest napisać sprawdzian uzupełniający w terminie ustalonym przez nauczyciela (do 14 dni) - Stosuje się zasady określone w WZO.

W przypadku opuszczenia przez ucznia, co najmniej 25% zajęć edukacyjnych nauczyciel może wyznaczyć mu pisemny sprawdzian z materiału realizowanego w okresie tej nieobecności.

Uczeń może też zgłosić chęć poprawy oceny niedostatecznej. Musi on wtedy napisać w ciągu dwóch tygodni drugi sprawdzian w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Ocena z poprawy wpisywana jest do dziennika.

Ustne sprawdzenie wiadomości odbywa się zazwyczaj w pierwszych 15 minutach lekcji. Przy ocenianiu bierze się pod uwagę poprawność, obszerność, logiczność oraz spójność wypowiedzi.

Uczeń może być raz w semestrze nieprzygotowany do lekcji z wyjątkiem zapowiedzianych prac kontrolnych (sprawdzianów), jednak musi to zgłosić przed zajęciami. Nauczyciel odnotowuje ten fakt w dzienniku, nie ma to jednak wpływu na ocenę końcową.

Zgłoszone przez ucznia nieprzygotowanie po wywołaniu go do odpowiedzi, pociąga za sobą wpisanie oceny niedostatecznej. Prawo do ulgi w pytaniu zostaje zawieszony w styczniu i w czerwcu.

Ze względu na ograniczony czas na ustne sprawdzanie osiągnięć przeprowadza się pewną liczbę krótkich pisemnych sprawdzianów osiągnięć (kartkówki). Oprócz funkcji kontrolno-oceniającej sprawdziany takie przygotowują uczniów do wykonywania dłuższych prac pisemnych na ocenę. Waga oceny takiego sprawdzianu jest taka sama jak waga oceny za odpowiedź ustną.

Korzystanie z mapy wymaga zarówno odpowiednich wiadomości (znajomości wzajemnego położenia obiektów geograficznych), jak i umiejętności (głównie

czytania i interpretowania znaków kartograficznych). Oceny za posługiwanie się mapą są tak samo ważne jak oceny z odpowiedzi ustnej.

Oceny pracy wykonanej na lekcji nad słownym rozwiązaniem nowych zadań stawiane są uczniom, którzy udzielili na lekcji prawidłowych, dłuższych odpowiedzi. Za błędne odpowiedzi uczniowie zgłaszający się nie ponoszą żadnych konsekwencji.

Oceny ćwiczeń stawiane są wyłącznie za zadania pisemne lub rysunkowe wykonane na lekcji. Prace uczniów są pod koniec lekcji kontrolowane przez nauczyciela, a następnie oceniane, niezależnie od tego, jaki jest stopień ich wykończenia, poprawności, staranności. Powinno to mobilizować uczniów do pilniejszej pracy na lekcji.

Uczeń, który nie odrobił zadania domowego, traktowany jest, jako nieprzygotowany do zajęć.

➤ **Kryteria oceniania i zasady wystawiania oceny śródrocznej i rocznej**

Szczegółowe osiągnięcia uczniów są dokumentowane w postaci ocen bieżących zapisywanych w dzienniku lekcyjnym. Oceny bieżące stanowią podstawę śródrocznej i rocznej klasyfikacji uczniów, przeprowadzonej zgodnie z kryteriami wymagań zawartymi w przedmiotowym systemie oceniania.

Bieżące kontrolowanie i ocenianie osiągnięć uczniów opiera się na szczegółowych kryteriach wymagań, które poszczególnym osiągnięciom przyporządkowują określone oceny.

Za osiągnięcia podstawowe przysługuje ocena dopuszczająca lub dostateczna, za osiągnięcia ponadpodstawowe – ocena dobra lub bardzo dobra i za osiągnięcia wykraczające – ocena celująca. Tak zbiektywizowany system oceniania pozwala na systematyczne zdobywanie informacji przez nauczyciela, ucznia, jego rodziców, wychowawców, dyrektora szkoły o bieżących osiągnięciach z geografii. Nauczyciel notuje ocenę w dzienniku lekcyjnym, uprzednio ujawniając ją i motywując uczniowi. O wynikach sprawdzianów (kartkówek) nauczyciel informuje w ciągu dwóch tygodni od momentu napisania pracy i najpóźniej na dwa tygodnie przed klasyfikacją. Jeśli termin ten zostanie przekroczony, nauczyciel nie wpisuje ocen niedostatecznych.

Ocenione sprawdziany uczeń otrzymuje do wglądu, następnie oddaje je nauczycielowi. Są one przechowywane do chwili wystawienia oceny rocznej.

Ocenianie sprawdzianów w klasach technikum i liceum odbywa się w oparciu o skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów:

100% - 91% - ocena **bardzo dobra**

90% - 76% - ocena **dobra**

75% - 51% - ocena **dostateczna**

50% - 40% - ocena **dopuszczająca**

39% - 0% - ocena **niedostateczna**

Ocenianie sprawdzianów w klasach zasadniczej szkoły zawodowej odbywa się w oparciu o następującą skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów:

100% - 86% - ocena **bardzo dobra**

85% - 71% - ocena **dobra**

70% - 55% - ocena **dostateczna**

54% - 30% - ocena **dopuszczająca**

29% - 0% - ocena **niedostateczna**

Przy ocenianiu występuje również skrótowy zapis informacji:

nb – nieobecność

np – nieprzygotowanie

Uczniowie mający kłopoty ze zrozumieniem pewnych partii materiału, mogą korzystać z indywidualnych konsultacji.

➤ **Sposoby i zasady informowania uczniów i rodziców o osiągnięciach i postępach**

Na pierwszej godzinie lekcyjnej uczniowie zapoznawani są z Przedmiotowymi Zasadami Oceniania z geografii, a rodzice na pierwszym zebraniu.

Wszystkie oceny są jawne zarówno dla ucznia jak i rodziców (prawnych opiekunów).

Zasady wystawiania oceny śródrocznej i rocznej są znane i zrozumiałe dla ucznia.

Wystawienie oceny następuje na podstawie ocen cząstkowych.

Sprawdziany przechowywane są do końca roku szkolnego. Na prośbę rodzica (prawnego opiekuna) mogą być udostępnione do wglądu w szkole w obecności nauczyciela.

Na miesiąc przed terminem klasyfikacji uczeń jest informowany o przewidywanej ocenie niedostatecznej śródrocznej lub rocznej.

Uczeń może ubiegać się o podwyższenie przewidywanej oceny tylko o jeden stopień i tylko w przypadku, gdy co najmniej połowa uzyskanych przez niego ocen cząstkowych jest równa ocenie, o którą się ubiega, lub od niej wyższa. Warunki ubiegania się o ocenę wyższą niż przewidywana są określone w Statucie Szkoły (§ 119 ust 4).

Ustalona przez nauczyciela niedostateczna ocena klasyfikacyjna roczna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego.

Informacja o zagrożeniu oceną niedostateczną przekazywana jest rodzicom (prawnym opiekunom) przez wychowawcę na zebraniu albo zawiadomienia w formie pisemnej lub telefonicznie.

➤ Ewaluacja programu

Ewaluacja to badanie realizacji programu nauczania, ale nie tylko pod względem osiągniętych celów. Ewaluacja to przede wszystkim analiza efektów wdrożenia określonego programu, krytyczne rozważenie strony organizacyjnej, analiza dobranych strategii nauczania oraz stopnia zaangażowania uczniów i nauczyciela. Pod koniec roku szkolnego dokonana zostanie ewaluacja wybranego programu.

➤ Cele kształcenia i wychowania

1. Budzenie zainteresowania różnorodnością zjawisk i procesów przyrodniczych, społecznych i gospodarczych w przestrzeni geograficznej, kształtowanie potrzeby samodzielnego poszukiwania i odkrywania prawidłowości rządzących tymi zjawiskami.
2. Ugruntowanie zintegrowanego systemu wiedzy geograficznej opartego na naukowych podstawach, umożliwiającego zrozumienie charakteru i dynamiki przestrzeni geograficznej.
3. Wykształcenie umiejętności umożliwiających stosowanie teorii naukowych do interpretowania zjawisk i procesów społeczno-gospodarczych i politycznych na tle uwarunkowań przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz w różnych skalach przestrzennych (z uwzględnieniem skali krajowej).
4. Wyposażenie w umiejętności konieczne do wykorzystania posiadanej wiedzy geograficznej, tak dla rozwoju indywidualnych zainteresowań, jak i w toku dalszej edukacji, pracy zawodowej i w życiu społecznym.
5. Kształtowanie systemu wartości społecznie akceptowanych, pozwalających na podejmowanie decyzji służących zachowaniu równowagi w środowisku geograficznym przy zapewnieniu wzrostu społeczno-gospodarczego.
6. Kształtowanie odpowiedzialnej i twórczej postawy niezbędnej do kierowania swoim dalszym życiem oraz do pełnienia w przyszłości ważnych ról społecznych w środowisku lokalnym, regionalnym i krajowym.
7. Kształtowanie dociekliwości, refleksyjności i zdrowego krytycyzmu wobec informacji o świecie oraz w formułowaniu indywidualnego poglądu na świat.

➤ Cele edukacyjne

Na poziomie edukacji *w zakresie podstawowym* do szczegółowych celów edukacyjnych należy:

1. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej, krajowej (geografia Polski), wielkich regionów i świata.
2. Poznanie, zrozumienie i interpretowanie związków przyczynowo-skutkowych i funkcjonalnych w różnych skalach przestrzennych i czasowych.
3. Zdobycie umiejętności geograficznych niezbędnych do stosowania w praktyce

opanowanej wiedzy geograficznej.

4. Przekonanie o potrzebie uczestnictwa w rozwoju własnego regionu i Polski oraz podejmowania działań na rzecz zachowania ich dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

5. Zrozumienie złożoności świata, współzależności jego poszczególnych elementów i gotowości do udziału w jego przekształcaniu zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Z a d a n i a s z k o ł y

1. Przygotowanie uczniów do samodzielnego zdobywania wiedzy i umiejętności geograficznych.

2. Zapewnienie uczniom dostępu do różnorodnych źródeł informacji geograficznej, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów kartograficznych.

3. Zapewnienie uczniom możliwości prowadzenia obserwacji terenowych.

T r e ś c i n a u c z a n i a

1. Korzystanie z różnorodnych źródeł informacji geograficznej.

2. Funkcjonowanie systemu przyrodniczego Ziemi – zjawiska, procesy, wzajemne zależności, zmienność środowiska w przestrzeni i w czasie, między innymi zmiany pogody i ich prognozowanie, klęski żywiołowe. Równowaga ekologiczna.

3. Funkcjonalne i przestrzenne powiązania oraz wzajemne zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka. Typy gospodarowania w środowisku i ich następstwa, na wybranych przykładach (stref, kontynentów, krajów), ze szczególnym uwzględnieniem Polski.

4. Przyczyny i skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności na Ziemi.

5. Problemy demograficzne społeczeństw (ze szczególnym uwzględnieniem Polski).

Współczesne migracje ludności. Procesy przekształcania sieci osadniczej (wielkie miasta, suburbia, wyludnianie się terenów wiejskich).

6. Świat w fazie przemian społecznych, gospodarczych i politycznych. Modernizacja, restrukturyzacja, globalizacja. Biedni i bogaci współczesnego świata.

7. Konflikty zbrojne i inne zagrożenia społeczno-ekonomiczne. Procesy przechodzenia od izolacji do integracji; współpraca między społecznościami; procesy integracji i dezintegracji w Europie (ze szczególnym uwzględnieniem roli Polski); euroregiony i miasta (gminy) „bliźniacze”, jako przykład współpracy międzynarodowej na szczeblu regionalnym i lokalnym.

8. Możliwości rozwoju turystyki i rekreacji wynikające z uwarunkowań i następstw przyrodniczych, społeczno – ekonomicznych i kulturowych.

O s i ą g n i ę c i a

1. Posługiwanie się terminologią geograficzną.

2. Rozszerzenie wiedzy z zakresu funkcjonowania systemu człowiek – środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów przestrzennych.

3. Korzystanie z różnorodnych źródeł informacji geograficznej: map, planów, roczników statystycznych, zdjęć, profili, przekrojów, rysunków, czasopism, przewodników, literatury popularnonaukowej, Internetu, GIS-u1) i innych.

4. Selekcjonowanie, porządkowanie, analizowanie i interpretowanie informacji o stanie i zmianach środowiska geograficznego oraz sytuacji społecznej, politycznej i ekonomicznej.

5. Prezentowanie wyników analiz geograficznych różnymi metodami graficznymi

(w tym kartograficznymi) i statystycznymi.

6. Dostrzeganie i analizowanie relacji między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego oraz działalnością człowieka w skali globalnej, regionalnej i lokalnej.

7. Prognozowanie (na zasadzie ekstrapolacji istniejących tendencji) stanu środowiska poszczególnych obszarów (z uwzględnieniem interakcji Ziemia-człowiek).

Edukacja geograficzna **w zakresie rozszerzonym** stanowi kontynuację kształcenia w zakresie wiedzy i umiejętności zawartych w programie geografii w zakresie podstawowym.

W związku z tym przewiduje się realizację szczegółowych celów edukacyjnych poziomu podstawowego rozszerzonych o:

1. Ugruntowanie zintegrowanego systemu wiedzy geograficznej opartego na naukowych podstawach, umożliwiającego zrozumienie charakteru i dynamiki przestrzeni geograficznej.
2. Wykształcenie umiejętności umożliwiających stosowanie teorii naukowych do interpretowania zjawisk i procesów społeczno - gospodarczych i politycznych na tle uwarunkowań przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz w różnych skalach przestrzennych (z uwzględnieniem skali krajowej).
3. Wyposażenie w umiejętności konieczne do wykorzystania posiadanej wiedzy geograficznej, zarówno dla rozwoju indywidualnych zainteresowań, jak i kierunku dalszego kształcenia, pracy zawodowej i w życiu społecznym.
4. Kształtowanie systemu wartości społecznie akceptowanych, pozwalających na podejmowanie decyzji służących zachowaniu równowagi w środowisku geograficznym przy zapewnieniu wzrostu społeczno - gospodarczego.
5. Kształtowanie odpowiedzialnej i twórczej postawy niezbędnej do kierowania swoim dalszym życiem oraz do pełnienia w przyszłości własnych ról społecznych w środowisku lokalnym, regionalnym i krajowym.

Z a d a n i a s z k o ł y

1. Zapewnienie uczniom warunków do opanowania szerokiego zakresu treści kształcenia z geografii niezbędnych do:

- 1) wykazania się znajomością faktów, terminów, zjawisk, procesów oraz zależności i prawidłowości,
- 2) stosowania merytorycznych i formalnych umiejętności geograficznych,
- 3) podejmowania aktywnych działań na rzecz środowiska lokalnego, regionalnego i krajowego w toku kształcenia, pracy zawodowej, życiu osobistym i społecznym, zgodnie z założonymi powyżej celami.

2. Zapewnienie uczniom możliwości prowadzenia badań geograficznych kameralnych i terenowych.

T r e ś c i n a u c z a n i a

1. Elementy metodyki badań geograficznych:

- 1) bezpośrednie i pośrednie metody zbierania informacji; ocena wiarygodności i przydatności różnych danych,
- 2) zasady formułowania i rozwiązywania problemów,
- 3) praktyczne zastosowania wiedzy geograficznej,
- 4) metody prezentacji wyników badań.

2. System przyrodniczy Ziemi (w tym środowisko przyrodnicze Polski):

- 1) budowa Ziemi (z uwzględnieniem budowy poszczególnych geosfer) - jej powstanie i ewolucja,
- 2) Ziemia jako otwarty system fizycznogeograficzny, współzależność sfer Ziemi i ich zależność od czynników zewnętrznych (kosmicznych),
- 3) tektonika płyt litosfery oraz zjawiska i procesy z nią związane; wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi,
- 4) procesy i czynniki egzogeniczne kształtujące powierzchnię lądów,
- 5) klimat i pogoda - uwarunkowania i konsekwencje zróżnicowania klimatycznego Ziemi,
- 6) oceany oraz wody na lądach - ich zróżnicowanie, znaczenie przyrodnicze i gospodarcze,
- 7) procesy glebotwórcze, zróżnicowanie genetyczne gleb i ich walorów Ubytkowych,
- 8) szata roślinna i świat zwierzęcy - geograficzne uwarunkowania rozmieszczenia i zróżnicowania,
- 9) funkcjonowanie wybranych typów środowisk przyrodniczych: strefowych i astrefowych.

3. System społeczno - gospodarczy świata (w tym Polski):

- 1) ludność:
 - a) zmiany liczby ludności świata i poszczególnych regionów, czynniki zmian liczby ludności,
 - b) struktury demograficzne oraz ich ewolucja, fazy rozwoju demograficznego,
 - c) zróżnicowanie ludności: rasowe, etniczne, językowe, religijne, kulturowe,
- 2) gospodarcza działalność człowieka, współczesne tendencje gospodarki światowej:
 - a) zasoby naturalne, w tym pozyskiwanie, zapotrzebowanie i wykorzystanie energii; światowi producenci i konsumenci surowców energetycznych,
 - b) rolnictwo i wyżywienie: warunki rozwoju rolnictwa, typy rolnictwa i ich rozmieszczenie, rolnictwo a środowisko, zasoby Żywnościowe - zróżnicowanie poziomu żywienia,
 - c) przemysł: czynniki lokalizacji, rozmieszczenie przemysłu i współczesne zmiany, rola przemysłu w gospodarce państw o różnym stopniu rozwoju,
 - d) transport i handel: rodzaje transportu, sieć transportowa, transport a środowisko, handel międzynarodowy,
 - e) usługi (w tym usługi finansowe),
- 3) rozwój społeczno - gospodarczy:
 - a) mierniki poziomu rozwoju społeczno - gospodarczego i jakości życia, dysproporcje regionalne,
 - b) modele (konceptcje) rozwoju: rozwój zrównoważony (ekorozwój),
- 4) wybrane zagadnienia geografii politycznej (w tym geografii elektoralfnej).

4. Człowiek a środowisko:

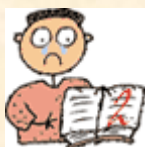
- 1) zmiany relacji człowiek - środowisko na różnych etapach rozwoju społeczno-gospodarczego; zmiany poglądów na temat relacji człowiek - środowisko,
- 2) globalne i regionalne problemy środowiskowe i przykłady międzynarodowej i regionalnej współpracy w ich rozwiązywaniu,
- 3) uwarunkowania geograficzne stanu zdrowotnego ludności na wybranych przykładach.

Osiągnięcia

1. Pogłębienie i usystematyzowanie wiedzy geograficznej w zakresie wymienionych treści nauczania umożliwiających przystąpienie do egzaminu maturalnego z geografii i podjęcie studiów wyższych.
2. Aktywne poszukiwanie informacji i sprawne korzystanie z różnych źródeł informacji geograficznej.
3. Formułowanie pytań, hipotez, problemów geograficznych.
4. Planowanie i przeprowadzanie geograficznych badań terenowych i kameralnych.
5. Opracowywanie i przetwarzanie zebranego materiału z badań i pomiarów geograficznych.
6. Prezentowanie wyników pracy badawczej.
7. Wykorzystywanie wiedzy geograficznej do:
 - 1) analizowania i charakteryzowania w różnych skalach przestrzennych zróżnicowania środowiska przyrodniczego i różnych rodzajów działalności człowieka,
 - 2) wyjaśniania przyczyn i konsekwencji procesów i zjawisk geograficznych oraz ich zróżnicowania,
 - 3) wyrażania opinii i uzasadniania punktu widzenia wobec różnych kwestii społecznych, gospodarczych i środowiskowych,
 - 4) konstruowania schematów (modeli) obrazujących różne typy związków między zjawiskami (przyrodniczymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi).

➤ Ogólne kryteria wymagań na poszczególne oceny szkolne

- 1) Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:
 - nie ma osiągnięć wystarczających do dalszego uczenia się geografii,
 - nie rozwiązuje najprostszych zadań, nawet przy pomocy innych uczniów lub nauczyciela,
 - nie zachowuje minimalnej dokładności i staranności, koniecznej do poprawnego rozwiązania zadania,
 - nieprawidłowo stosuje terminy geograficzne wymienione w osiągnięciach z poziomu podstawowego (poziom konieczny).

- 2) Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:
 - ma część osiągnięć z poziomu podstawowego w zakresie wystarczającym do dalszego uczenia się geografii,
 - rozwiązuje proste zadania, korzystając z pomocy innych uczniów lub nauczyciela,
 - zachowuje małą dokładność i staranność, jest ona jednak wystarczająca do poprawnego rozwiązywania zadania,
 - prawidłowo stosuje niektóre terminy geograficzne wymienione w osiągnięciach z poziomu podstawowego (poziom konieczny).

3) Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- ma większość osiągnięć z poziomu podstawowego,
- samodzielnie rozwiązuje proste zadania,
- zachowuje dokładność i staranność wystarczającą do poprawnego rozwiązania zadania,
- prawidłowo stosuje większość terminów geograficznych wymienionych w osiągnięciach z poziomu podstawowego.

4) Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- ma większość osiągnięć z poziomu podstawowego oraz część osiągnięć z poziomu ponadpodstawowego (poziom rozszerzony),
- samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim poziomie złożoności,
- zachowuje dokładność i staranność wystarczającą do poprawnego rozwiązania zadania,
- wypowiada się pełnymi zdaniami,
- prawidłowo stosuje większość terminów geograficznych wymienionych w osiągnięciach z poziomu podstawowego oraz niektóre z poziomu ponadpodstawowego.

5) Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- ma większość osiągnięć z poziomów: podstawowego i ponadpodstawowego (poziom dopełniający),
- samodzielnie rozwiązuje zadania o wysokim poziomie złożoności,
- zachowuje wzorową dokładność i staranność w rozwiązywaniu zadań.

6) Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- ma większość osiągnięć z poziomów podstawowego i ponadpodstawowego oraz ma osiągnięcia z poziomu wykraczającego,

- samodzielnie rozwiązuje zadania o najwyższym poziomie złożoności,
- zachowuje wzorową dokładność i staranność w rozwiązywaniu zadań,
- wypowiada się pełnymi zdaniami w sposób logiczny i spójny,
- bezbłędnie posługuje się nazewnictwem geograficznym,
- prawidłowo stosuje terminy geograficzne wymienione w osiągnięciach z poziomów; podstawowego, ponadpodstawowego i wykraczającego.

➤ **Procedury odwoławcze**

Uczeń (Rodzice) mają prawo odwołania się od oceny z geografii w ciągu 7 dni od wystawienia oceny, gdy:

1. Nauczyciel nie zapoznał ucznia i rodziców /prawnych opiekunów/ z kryteriami oceniania.
2. Uczeń z winy nauczyciela nie został powiadomiony o ustalonej ocenie w określonym terminie (na 7 dni przed planowanym posiedzeniem Rady Pedagogicznej –klasyfikacyjnej).

Uczeń (Rodzice) nie mają prawa do odwołania się od oceny z geografii, gdy:

1. W ciągu roku szkolnego rodzic/prawny opiekun/ nie interesował się postępami dziecka (nieobecny na zebraniach, nie kontaktował się z nauczycielem geografii).
2. Nie otrzymał informacji w terminie, z powodu nieobecności dziecka w szkole w ostatnim tygodniu przed posiedzeniem Rady Pedagogicznej- klasyfikacyjnej, a nie skontaktował się z wychowawcą lub nauczycielem geografii w/w sprawie.